

ربیع الاول، بهار ماه‌های قمری

22 مرداد 1405

امروز آخرین روز از ماه صفر و فردا آغاز اولین روز از بهار ماه‌ها، ربیع‌الاول است. این ماه از آن رو بهار ماه‌ها است که آثار رحمت خداوند در آن هویداست.

در این ماه، بزرگ‌ترین رحمت الهی بر بشر، رسول نور و رحمت حضرت محمد (ص) به دنیا آمده است. ازدواج رسول خدا (ص) با حضرت خدیجه کبری (س) نیز در این ماه اتفاق افتاده است.

برای ماه ربیع‌الاول در کنار اعمال مستحبی آغاز ماه‌های قمری، اعمال مستحبی دیگری نیز توصیه شده است که با عمل به هر کدام از آنها می‌توان از فیض عظیم ربیع بهره‌مند شد.

اعمال شب اول ربیع

این شب به نام «ليلة المبيت» مزین است. در سال سیزدهم بعثت، در چنین شبی پیامبر اسلام (ص) از مکه به قصد هجرت به سوی مدینه، از شهر خارج و در «غار ثور» پنهان شدند و امیرمومنان علی (ع) در بستر پیامبر اکرم (ص) خوابیدند تا دشمنان را فریب دهند.

آیه شریفه «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ» بعضی از مردم (باایمان و فداکار) جان خود را در برابر خشنودی خدا می‌فروشند و خداوند نسبت به بندگان مهربان است» در حق آن حضرت نازل شد.

سال هجرت رسول خدا (ص) مبدأ تاریخ مسلمانان شد و تحولی عظیم در جهان اسلام روی داد. روزه گرفتن به شکرانه سلامتی پیامبر اعظم (ص) و امیرمومنان (ع) از گزند کفار و مشرکان در اول ربیع‌الاول و خواندن زیارت پیامبر (ص) و علی (ع) در این روز توصیه شده است.

نماز روز اول ربیع‌الاول

مستحب است در روز اول هر ماه قمری دو رکعت نماز خوانده شود، وقت این نماز از اول صبح تا مغرب بوده و دو رکعت است. در رکعت اول بعد از قرائت سوره حمد ۳۰ مرتبه سوره توحید، در رکعت دوم بعد از قرائت سوره حمد ۳۰ مرتبه سوره قدر قرائت شود و بعد از نماز هر مقداری که می‌تواند صدقه دهد. با این عمل، سلامتی آن ماه را برای خویش خریده است.

اعمال روز هشتم

در روز هشتم ربیع‌الاول، سال ۲۰۶ هجری قمری، شهادت امام حسن عسکری (ع) طبق روایتی واقع شده است و از همان روز، امامت حضرت صاحب الزمان، حجة بن الحسن (عج) آغاز شد. در این روز شایسته است زیارت امام حسن عسکری (ع) خوانده شود.

اعمال روز دهم

روز دهم ربیع الاول روز ازدواج رسول خدا (ص) با حضرت خدیجه کبری (س) است به همین مناسبت روزه این روز به عنوان شکرگزاری مستحب شمرده شده است.

اعمال روز دوازدهم

این روز مطابق نظر مرحوم شیخ کلینی و مسعودی و همچنین مشهور میان اهل سنت، روز ولادت با سعادت نبی مکرم اسلام (ص) است. همچنین در این روز، رسول خدا (ص) بعد از ۱۲ روز که مسیر میان مکه و مدینه را پیمودند وارد مدینه شدند. این روز همچنین سالروز انقراض دولت بنی مروان در سال ۱۳۲ هجری قمری است. اعمال مستحب در این روز به شکرانه انقراض دولت اموی دو مورد است؛ روزه گرفتن و اقامه دو رکعت نماز مستحبی که در رکعت اول بعد از حمد، سه بار سوره کافرون و در رکعت دوم بعد از حمد سه بار سوره توحید خوانده می‌شود.

اعمال روز چهاردهم

در سال ۶۴ هجری قمری در چنین روزی، یزید بن معاویه به هلاکت رسید. وی پس از سه سال و نه ماه خلافت که همراه با جنایات عظیمی بود که مهم‌ترین آن واقعه کربلا و شهادت اباعبدالله الحسین (ع) و یارانش است در سن ۳۷ سالگی در منطقه «حوران» هلاکت شد و جنازه‌اش را در دمشق دفن کردند ولی اکنون اثری از آن نیست.

اعمال شب هفدهم

طبق روایات مشهور شیعه، شب ولادت حضرت خاتم الانبیا رسول مکرم اسلام (ص) بوده و شب بسیار مبارکی است.

۱ - غسل به نیت روز هفدهم ربیع الاول.

۲ - روزه، که برای آن فضیلت بسیار نقل شده است، از جمله در روایاتی از ائمه معصومین (ع) آمده است «کسی که روز هفده ربیع را روزه بدارد، خداوند برای او ثواب روزه یک سال را مقرر می‌فرماید» (اقبال، صفحه ۶۰۳)

۳ - دادن صدقه، احسان کردن و خوشحال کردن مؤمنان و به زیارت مشاهد مشرفه رفتن. (همان مدرک)

۴ - زیارت رسول خدا (ص) از دور و نزدیک، در روایتی از آن حضرت آمده است «هر کس بعد از وفات من، قبرم را زیارت کند مانند کسی است که به هنگام حیاتم به سوی من هجرت کرده باشد، اگر نمی‌توانید مرا از نزدیک زیارت کنید، از همان راه دور به سوی من سلام بفرستید (که به من می‌رسد)». (همان ص ۶۰۴)

۵ - زیارت امیرمؤمنان، علی (ع) نیز در این روز مستحب است با همان زیارتی که امام صادق (ع) در چنین روزی کنار ضریح شریف آن حضرت (ع) ایشان را زیارت کردند. (همان مدرک، صفحه ۶۰۸)، (این زیارت در بخش زیارات، مفاتیح آمده است).

۶ - تکریم، تعظیم و بزرگداشت این روز بسیار به جاست، مرحوم «سید بن طاووس»، در اقبال، در تکریم و تعظیم این روز به خاطر ولادت شخص اول عالم امکان و سرور همه ممکنات حضرت نبی اکرم (ص) سفارش بسیار کرده است.

بنابراین، سزاوار است مسلمین با برپایی جشن‌ها و تشکیل جلسات، هرچه بیشتر با شخصیت نبی مکرم اسلام (ص)، سیره و تاریخ زندگی ایشان آشنا شوند و از آن، برای ساختن جامعه‌ای اسلامی و محمدی بهره کامل گیرند. همچنین یک سال قبل از هجرت رسول خدا (ص)، در چنین شبی معراج آن حضرت صورت گرفت.

اعمال روز هفدهم

مشهور میان علمای امامیه آن است که روز هفدهم ربیع الأول، روز ولادت با سعادت رسول خدا حضرت محمد بن عبدالله (ص) است و معروف آن است که ولادت آن حضرت در مکه مکرمه، واقع شده است، و زمان ولادت هنگام طلوع فجر، روز جمعه، سال عام الفیل بوده است. (عام الفیل سالی است که ابرهه با لشکرش که بر فیل سوار بودند به قصد تخریب کعبه آمد، ولی همگی نابود شدند).

همچنین در چنین روزی در سال ۸۳ هجری قمری، ولادت امام صادق (ع) واقع شده است و از این جهت نیز بر اهمیت این روز افزوده شده است.